

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2012-1-151 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 12-59/1560-561
Karar Tarihi : 22.11.2012

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Prof. Dr. Metin TOPRAK, Doç. Dr. Mustafa ATEŞ,
İsmail Hakkı KARAKELLE, Dr. Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR

B. RAPORTÖRLER: Harun GÜNDÜZ, Şamil PİŞMAF, Başak ARSLAN

C. BAŞVURUDA

BULUNAN : Antalya Kop-Pet Petrol Ür. İnş. Taah. Dekorasyon Turz. San. Tic. Yat. İşletmeleri ve İhracat Ltd. Şti. (KOP-PET)
Temsilcileri: Av. Bora TERZİOĞLU, Av. Tuba TERZİOĞLU
Arapşuyu Mah. 642. Sok. No:42 Konyaaltı/Antalya

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILAN : BP Petrolleri A.Ş. (BP)
Temsilcisi: Av. İlmutluhan SELÇUK
Ebulula Mardin Cad. No:57 Akatlar-Beşiktaş/İstanbul

- (1) **E. DOSYA KONUSU:** BP Petrolleri A.Ş. tarafından yapılan dikey anlaşmalar ve çeşitli uygulamalar yoluyla 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun (4054 sayılı Kanun) ve 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği (2002/2 sayılı Tebliğ)'nin ihlal edildiği iddiası.
- (2) **F. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 16.08.2012 tarihinde giren başvuru üzerine hazırlanan İlk İnceleme Raporu, 20.09.2012 tarihli Kurul toplantısında görüşülmüş ve önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. İlgili karar uyarınca düzenlenen 15.11.2012 tarih ve 2012-1-151/ÖA sayılı Önaraştırma Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (3) **G. İDDİALARIN ÖZETİ:** Yapılan başvuruda özetle;
- KOP-PET'in, maliki olduğu başvuruya konu taşınmaz üzerinde akaryakıt bayilik faaliyeti yürütülmesi amacıyla BP lehine 13.07.2007 tarihinde 16 yıl süreli intifa hakkı tesis edildiği,
  - KOP-PET'in 24.05.2007 tarihli kira sözleşmesi ile BP'nin akaryakıt bayiliğini yürütecek olan Kızılyar Petrol Ürünleri Taş. İnş. Taah. Emlak Ot. Tur. Tic. Ltd. Şti. (Kızılyar)'a başvuru konusu taşınmazını 15 yıllığına kiraya verdiği ve BP Ortaklığı ile Kızılyar arasında yürütülecek olan ticari faaliyet kapsamında olmak üzere, 12.12.2007 tarihinde söz konusu taşınmaz üzerinde BP lehine ipotek hakkı tesis ettiği,
  - Bu çerçevede, sözü edilen sözleşmeler ve bağlantılı intifa ve kira sözleşmeleri ile bayi-malik-dağıtım firması arasındaki dikey ilişkinin kurulduğu,
  - Ancak daha sonra BP ve Kızılyar arasındaki sözleşmelerin feshedilmiş olmasına rağmen, KOP-PET'e ait taşınmaz üzerindeki intifa hakkının bugüne kadar kaldırılmadığı,
  - İlgili mevzuat hükümleri ve Rekabet Kurulunun emsal kararları doğrultusunda başvuruya konu olan dikey ilişkide 5 yıllık muafiyet süresinin sonuna gelinmesine ve KOP-PET'in tüm yazılı ve sözlü uyarılara rağmen, BP'nin söz konusu intifayı kaldırmak için hiçbir girişimde bulunmayarak 4054 sayılı Kanun ve 2002/2 sayılı Tebliğ'i ihlal ettiği iddia edilerek, gereğinin yapılması talep edilmiştir.

(4) **H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda;

- KOP-PET, Kızılyar ve BP arasındaki muhtelif sözleşmelerle kurulan dikey ilişkinin 2002/2 sayılı Tebliğ'in 5(a) maddesinde düzenlenen istisna hükmünden yararlanamadığı,
- Bu çerçevede söz konusu dikey anlaşmanın 13.07.2012 tarihine kadar 2002/2 sayılı Tebliğ ile tanınan grup muafiyetinden yararlanabileceği,
- Bununla birlikte ilgili dikey anlaşmanın daha önce üzerinde akaryakıt bayilik faaliyeti yürütülmemiş gayrimenkul üzerinde yeni bir istasyon kurulmasına ilişkin olması, istasyona özgü yatırım maliyetinin BP tarafından karşılanması nedeniyle ve somut olayın özellikleri dikkate alınarak, KOP-PET'e BP tarafından üstlenilen ilişkiye özgü yatırımın varsa kalan süreye tekabül eden kısmını ödemek suretiyle anlaşmayı sona erdirmeye imkânı tanınması şartıyla, ilgili dikey anlaşmaya 13.07.2007 tarihinden itibaren 10 yıl süreyle bireysel muafiyet tanınabileceği

ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. Taraflar Arasındaki Dikey İlişkiye Yönelik Bulgular

(5) Konuyla ilgili olarak BP vekili tarafından gönderilen 02.08.2012 tarihli yazıda özetle;

- Başvuruya konu taşınmaza ilişkin malik KOP-PET ile BP arasında yapılan Protokol¹ ile BP lehine (.....) ABD Doları bedel karşılığında 16 yıl süreyle intifa hakkı tesis edilmesi ve buna karşılık taşınmazda akaryakıt satış ve servis istasyonu işletmeciliğinin bizzat BP veya uygun göreceği üçüncü şahıslar vasıtasıyla yapılmasının öngörüldüğü,
- Söz konusu Protokole uygun olarak taşınmaz üzerinde BP lehine 13.07.2007 tarihinden itibaren 16 yıl süreyle intifa hakkı tesis edildiği,
- İntifa hakkı tesis edildiğinde taşınmazın tarla vasfında olduğu ve üzerinde daha önce herhangi bir akaryakıt dağıtım faaliyetinde bulunulmadığı,
- Taşınmaz üzerinde BP marka ve logosu altında akaryakıt bayiliği faaliyetinde bulunmak üzere BP ile Kızılyar arasında Protokol ve 05.09.2007 tarihli Bayilik Anlaşması akdedildiği,
- Ancak Kızılyar'ın istasyon inşaatını tamamlamaması, bayilik lisansı başta gerekli izinleri zamanında alamaması ve sözleşmesel yükümlülüklerini ihlal etmesi nedeniyle Bayilik Anlaşması ve eki niteliğindeki Protokol'ün BP tarafından 08.09.2009 tarihli ihtarname ile tek taraflı olarak feshedildiği,
- Diğer yandan BP'nin başlangıç aşamasında varlığından bilgisi bulunmamakla birlikte; KOP-PET tarafından işletici Kızılyar'a 18.05.2009 tarihli bir ihtarname gönderildiği ve ihtarnamede taraflar arasında 24.05.2007 tarihinde yapılan kira sözleşmesinin yetkisiz kişilerce akdedilmiş olması nedeni ile geçersiz olduğu ifadelerine yer verildiği ve taraflar arasındaki 24.05.2007 tarihli bir kira sözleşmesine atıf yapılsa da söz konusu kira sözleşmesinin geçersiz olduğu, muteber bir kira sözleşmesi olarak değerlendirilemeyeceğinin bizzat malik tarafından kabul edildiği,
- Bununla birlikte dosya konusu taşınmazın intifanın tesis edildiği tarih itibarıyla ve halen tarla vasfında olduğu ve akaryakıt istasyonu vb. şekilde işletilebilmesinin hâlihazırda mümkün olmadığı; gerekli yasal ruhsat ve izinler alınmadığından intifa hakkı tesisi öncesinde ve halen ortada "akaryakıt istasyonu" vasfında, dolayısıyla rekabet hukuku kapsamında değerlendirilebilecek bir taşınmaz bulunmadığı,

¹ Raportörlerce BP temsilcisi ile yapılan görüşmede söz konusu Protokol'ün yapıldığı tarihin bilinmediği, ancak intifa işleminin tesis edildiği 13.07.2007 tarihi ya da bu tarihten en fazla 3 gün öncesine kadar olan dönem içerisinde gerçekleştirilmiş olduğu bilgisi verilmiştir.

12-59/1560-561

- Ayrıca KOP-PET ile Kızılyar arasında bir sözleşmenin yapıldığı bir an için kabul edilse dahi, başından itibaren geçersiz olması nedeniyle malik ve işleticiyi bağlantılı saymak üzere kabul edilemeyeceği,
- 2002/2 sayılı Tebliğ'in 5(a) maddesi kapsamında KOP-PET ile Kızılyar arasında akrabalık, hissedarlık ya da kira sözleşmesi türünden bir bağlantının bulunmaması nedeniyle taşınmaz üzerinde BP'nin sahip olduğu intifa hakkının ve buna dayalı olarak tesis edeceği bayilik ilişkilerinin 2002/2 sayılı Tebliğ'in anılan istisna hükmünden yararlandığı

ifade edilmektedir.

I.2. Konu ile İlgili Mevzuat Hükümleri, Danıştay ve Rekabet Kurulu Kararları

- (6) 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi, belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmaların, uyumlu eylemlerin ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemlerinin hukuka aykırı ve yasak olduğunu hükme bağlamıştır.
- (7) 2002/2 sayılı Tebliğ'in 2. maddesinde üretim ve dağıtım zincirinin farklı seviyelerinde faaliyet gösteren iki ya da daha fazla teşebbüs arasında belirli mal veya hizmetin alımı, satımı veya yeniden satımı amacıyla yapılan anlaşmalar "dikey anlaşma" olarak tanımlanmaktadır. Tebliğ'in 3. maddesinde rekabet etmeme yükümlülüğü "*alıcının anlaşma konusu mal veya hizmetlerle rekabet eden mal veya hizmetleri üretmesini, satın almasını, satmasını ya da yeniden satmasını engelleyen doğrudan veya dolaylı her türlü yükümlülük*" olarak ifade edilmiştir. Tebliğ'in 5(a) maddesinde ise, *Tebliğ ile tanınan muafiyetin anlaşmalarda alıcıya getirilen belirsiz süreli veya süresi beş yılı aşan rekabet etmeme yükümlülüğüne uygulanmayacağı* hükme bağlanmıştır.
- (8) Diğer taraftan, Danıştayın 13.05.2008 tarih ve E.2006/1604, K.2008/4196 sayılı kararı, bu karar üzerine Kurulumuzca alınan 30.10.2008 tarih ve 08-61/997-389 sayılı Total-Akdağ kararı, yine Kurulumuzun 05.03.2009 tarihli "Pol-Pet Petrol Ürün. Tur. Konak. ve Din. Tesis. Ltd. Şti. - Bölünmez Petrolcülük A.Ş." ve "Barbaros Akaryakıt San. Tic. Ltd. Şti.- Altınbaş Petrol ve Tic. A.Ş." kararları ile sektöre yönelik almış olduğu diğer kararlar ve son olarak Danıştayın 28.06.2010 tarih ve E. 2009/3044, K. 2010/5458; E.2009/5164, K.2010/5457 sayılı kararları ile de sabit olduğu üzere; intifa, tapuya şerh edilmiş kira veya benzer etkiye sahip sözleşmeler, bayi üzerindeki rekabet etmeme yükümlülüğünün süresinin 2002/2 sayılı Tebliğ ile düzenlenen beş yıllık üst sınırı fiili olarak aşmasına neden olmaktadır. Bu bakımdan bayilik sözleşmeleri ve bunlarla bağlantılı intifa, kira gibi sözleşmelerin, aralarındaki hukuki ve iktisadi ilişki nedeniyle tek bir anlaşma olarak 2002/2 sayılı Tebliğ'e uygunluklarının değerlendirilmesi gerekmektedir.
- (9) Bu çerçevede Kurulumuzun akaryakıt sektöründe dağıtım şirketleri ile bayileri arasında yapılan dikey anlaşmalara ilişkin olarak daha önce almış olduğu kararlar uyarınca, 18.09.2005 tarihinden önce yapılan ve bu tarih itibarıyla kalan süresi beş yılı aşan dikey anlaşmaların, 18.09.2010 tarihine kadar 2002/2 sayılı Tebliğ ile tanınan grup muafiyetinden yararlanma olanağı bulunmaktadır. 18.09.2005 tarihinden sonra yapılan dikey anlaşmalar ise yapıldıkları tarihten itibaren beş yıl süreyle 2002/2 sayılı Tebliğ ile düzenlenen grup muafiyeti kapsamındadır.
- (10) 2002/2 sayılı Tebliğ ile öngörülen beş yıllık sürenin nasıl hesaplanacağı hususunda ise Dikey Anlaşmalara İlişkin Kılavuz'un 35. paragrafında, "*... Beş yıllık rekabet etmeme yükümlülüğünün süresinin hesaplanmasında başlangıç tarihi olarak, taraflar arasında süregelen rekabet yasağına dayalı dikey ilişkiye başlangıç teşkil eden ilk anlaşmanın yapıldığı tarih esas alınacaktır. Taraflar arasındaki, rekabet yasağı içeren bayilik, işleticilik, tedarik vb. sözleşmeler ile birlikte bu sözleşmelerin süresine etki eden intifa,*

tapuya şerh edilmiş kira, ekipman gibi sözleşmelerin hepsinin aynı anda ortadan kalktığı tarih ise, rekabet yasağının sona erme tarihi olarak değerlendirilecektir. ...” şeklinde açıklamalara yer verilmiştir.

- (11) Öte yandan 2002/2 sayılı Tebliğ’in 5(a) maddesinin devamında, anlaşmalardaki rekabet etmeme yükümlülüğüne veya bu yükümlülüğün anlaşmanın asli bir parçası olduğu hallerde anlaşmanın tamamına yönelik olarak getirilen beş yıllık grup muafiyeti sınırına ilişkin olarak bir istisnai durum düzenlenmiştir. Söz konusu hüküm, *“Alıcının anlaşmaya dayalı faaliyetlerini sürdürürken kullanacağı tesisin mülkiyeti arazi ile birlikte veya alıcı ile bağlantısı olmayan üçüncü kişilerden sağlanan bir üst hakkı çerçevesinde sağlayıcıya ait ise yahut alıcı bu faaliyetini sağlayıcının alıcı ile bağlantısı olmayan üçüncü kişilerden elde ettiği bir aynı veya şahsi kullanım hakkının konusu olan bir tesiste sürdüreceyse, alıcıya getirilen rekabet etmeme yükümlülüğü, söz konusu tesisin alıcı tarafından kullanıldığı süreye bağlanabilir; şu kadar ki, rekabet etmeme yükümlülüğü, bu sürenin beş yılı aşan kısmı bakımından, sadece alıcının söz konusu tesiste yürüteceği faaliyetini kapsar.”* şeklindedir.
- (12) 2002/2 sayılı Tebliğ’in açıklanmasına ilişkin Kılavuz’un 39. paragrafında ise, Tebliğ’in 5. maddesinde dikey anlaşmalardaki rekabet etmeme yükümlülüklerine yönelik olarak düzenlenen istisna konusunda, *“...Tebliğ’in 5 inci maddesi ile getirilen bu istisna, “öncelikle ve özellikle” ilişkinin başlangıcından itibaren üçüncü şahıslardan aynı ya da şahsi haklar kapsamında taşınmazın kullanma ve/veya yararlanma hakkının alınması ve bunu müteakiben tesisin bizzat sağlayıcı tarafından işletilmesi ya da kullanma/yararlanma hakkı veren ile hiçbir bağlantısı olmayan şahıslarla bayilik ilişkisinin kurulması ile sınırlıdır. ...”* şeklinde açıklama yer almaktadır.
- (13) Söz konusu hüküm ve açıklamalar irdelendiğinde, bahse konu istisnadan yararlanmanın, öncelikle iki koşuldaki birinin varlığına bağlı olduğu görülmektedir. Buna göre alıcı (bayi) anlaşmaya dayalı faaliyetini; ya doğrudan veya *alıcıyla hiçbir bağlantısı olmayan* üçüncü kişilerden sağlanan bir üst hakkı çerçevesinde sağlayıcıya (dağıtıcıya) ait tesis (akaryakıt istasyonu) üzerinde ya da bizzat sağlayıcı tarafından *alıcıyla hiçbir bağlantısı olmayan* üçüncü kişilerden elde edilen bir aynı veya şahsi kullanım hakkına konu bir tesiste sürdürmelidir.
- (14) Bunun yanı sıra anılan Kılavuz’da açıkça belirtildiği gibi, taraflar arasındaki dikey ilişkinin istisna hükmünden yararlanabilmesi için, söz konusu ilişkinin en baştan itibaren yukarıda belirtilen koşullara uygun olarak kurulması gerekmektedir. Nitekim Total/Akdağ dosyasında, Kurul kararına karşı Danıştay 13. Dairesinin E.2006/1604 esas numarasına kayden açılan dava sonucunda verilen 13.05.2008 tarih ve K.2008/4196 sayılı kararın gerekçesi, bu değerlendirmeye paralellik arz etmektedir. Söz konusu kararda özetle; dağıtıcının bayiyle kurmuş olduğu hukuki ilişkinin yani taraflar arasındaki dikey anlaşmanın temelini işletme sözleşmesi ve kira sözleşmesi olmak üzere iki sözleşmeye dayandığı belirtildikten sonra, Yüksek Mahkeme’nin, bayilik sözleşmesi de dahil olmak üzere anlaşmanın unsurlarında sonradan oluşacak değişikliklerin değil, anlaşmanın en baştan itibaren 2002/2 sayılı Tebliğ’e uygun olarak kurulup kurulmadığının dikkate alınması ve değerlendirmenin bu çerçevede yapılması gerektiğine işaret ettiği görülmektedir.

1.3. 2002/2 sayılı Tebliğ Kapsamında Değerlendirme

- (15) Şikâyet başvurusunda, taraflar arasındaki dikey anlaşmanın 202/2 sayılı Tebliğ hükümleri ve Rekabet Kurulu kararları uyarınca beş yıl süreyle grup muafiyetinden yararlanabileceği öne sürülmekte; BP tarafından ise işletici Kızılyar ile malik KOP-PET arasında herhangi bir bağlantı bulunmadığından bahisle anılan dikey anlaşmanın aynı Tebliğ’in 5(a) maddesinde düzenlenen istisna hükmü kapsamında yer aldığına karar verilmesi talep edilmektedir.

- (16) Yukarıda da yer verildiği üzere, bir dikey anlaşmanın 2002/2 sayılı Tebliğ'in 5(a) maddesinde öngörülen istisna hükmünde kabul edilebilmesi için, malik ile işletici arasında herhangi bir hukuki veya iktisadi *bağlantının* bulunmaması gerekmektedir. Kurulumuzun geçmiş tarihli kararlarında, anlaşmaya konu taşınmaz üzerinde dağıtım şirketi lehine intifa hakkı tanındığı durumlarda, malikler ile işletici arasında kurulmuş bir kiracılık ilişkisinin bulunması, Tebliğ'in 5(a) maddesinde anılan türden bir bağlantı olarak değerlendirilmiştir. Bu bakımdan, bayinin özellikle sağlayıcıdan önce ilgili istasyon üzerinde aynı veya şahsi bir hakka sahip olması halinde, daha sonra sağlayıcıya aynı veya şahsi hakkı veren üçüncü kişi (malik) ile bağlantılı olduğu kabul edilmekte ve bu tür sözleşmeler istisna kapsamında değerlendirilmemektedir.
- (17) Bu çerçevede somut olay irdelendiğinde, KOP-PET ile Kızılyar arasında, sonradan feshedilmiş olsa dahi bir süre yürürlükte kaldığı anlaşılan bir kira sözleşmesinin düzenlendiği görülmektedir. Bahse konu sözleşmede herhangi bir tarih bulunmama birlikte, KOP-PET vekilince söz konusu sözleşmenin tarihinin 24.05.2007 olduğu ifade edilmiştir. Bununla birlikte sözleşmede geçen "*BP ye intifa verilmesini takiben BP den ödeme yapıldığında olmak üzere toplam (.....)USD.(.....)nakden ödenecektir.*" ifadesinden, mezkûr sözleşmenin KOP-PET tarafından BP lehine 13.07.2007 tarihinde intifa hakkı tesis edilmesinden önce imzalandığı değerlendirilmektedir.
- (18) Öte yandan dosyadaki bilgilere göre, gerek KOP-PET ile kiracı Kızılyar arasındaki kira sözleşmesinde gerekse BP ile KIZILYAR arasında imzalanan protokolde, Kızılyar'ın yatırım için BP'den alacağı bedel dâhil olmak üzere, Kızılyar'ın BP nezdinde doğmuş ve doğacak borçlarına karşılık olarak, malik KOP-PET'e ait anlaşma konusu taşınmaz üzerinde BP lehine ipotek tesis edileceğinin hükme bağlandığı görülmektedir. Nitekim müşteki vekilince 12.12.2007 tarihinde düzenlendiği ifade edilen Resmi Senet'te, Kızılyar ile BP arasındaki protokol, anlaşma ve teessüs eden ticari ilişki sebebiyle BP'nin doğmuş ve doğacak her türlü hak ve alacaklarının teminatını teşkil etmek üzere KOP-PET tarafından müşterek borçlu müteselsil kefil sıfatıyla BP lehine (.....) bedelle ipotek tesis edildiği anlaşılmaktadır.
- (19) Her ne kadar somut olayda kira sözleşmesinin yetkisiz kişilerce imzalandığından ve bu bakımdan geçersiz olduğundan bahisle KOP-PET tarafından 08.09.2009 tarihli ihtarname ile tek taraflı olarak feshedildiği anlaşılmakla birlikte; BP ile işletici Kızılyar arasında akdedilen Protokol'e de konu edildiği üzere, işletici Kızılyar'ın BP nezdinde doğmuş ve doğacak borçlarına karşılık olarak malik KOP-PET tarafından kendine ait istasyon arazisi üzerinde BP lehine ipotek tesis edilmiş olması, bir başka deyişle Kızılyar'ın BP nezdinde doğacak borçlarından müşterek borçlu müteselsil kefil sıfatıyla sorumlu olması karşısında, KOP-PET ile Kızılyar arasında herhangi bir hukuki veya iktisadi bağlantı bulunmadığı yönündeki iddianın kabulü mümkün görünmemektedir.
- (20) Sayılan tüm bu hususlar birlikte değerlendirildiğinde, yukarıda zikredilen sözleşmeler çerçevesinde BP, KOP-PET ve Kızılyar arasında kurulan anlaşmanın 2002/2 sayılı Tebliğ'in 5(a) maddesinde düzenlenen istisna kapsamında sayılamayacağı; bu nedenle Kurulumuzun akaryakıt sektörüne yönelik olarak daha önce almış olduğu kararlar çerçevesinde, taraflar arasındaki 13.07.2007 tarihli intifa hakkı ile bununla bağlantılı 05.09.2007 tarihli Akaryakıt Bayilik Sözleşmesi'nden oluşan dikey ilişkinin 13.07.2012 tarihine kadar 2002/2 sayılı Tebliğ ile tanınan grup muafiyetinden yararlandığı, bu tarihten itibaren grup muafiyeti kapsamı dışında kaldığı değerlendirilmektedir.

I.4. Bireysel Muafiyet Değerlendirmesi

- (21) 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesine göre, Rekabet Kurulu, bu maddede belirtilen koşulların tamamının varlığı halinde teşebbüsler arası anlaşma, uyumlu eylem ve teşebbüs birlikleri kararlarının 4. madde hükümlerinin uygulanmasından muaf tutulmasına karar verebilir: Bu koşullar 5. maddede aşağıdaki şekilde sayılmıştır:

- a. Malların üretim veya dağıtımını ile hizmetlerin sunulmasında yeni gelişme ve iyileşmelerin ya da ekonomik veya teknik gelişmenin sağlanması,
  - b. Tüketicinin bundan yarar sağlaması,
  - c. İlgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmaması,
  - d. Rekabetin (a) ve (b) bentlerindeki amaçların elde edilmesi için zorunlu olandan fazla sınırlanmaması.
- (22) Bununla birlikte dikey anlaşmalarda yer alan rekabet etmeme yükümlülüklerine 2002/2 sayılı Tebliğ ile getirilen beş yıllık sürenin üzerinde bir süre için muafiyet tanınması, yukarıda açıklanan Tebliğ'in 5(a) maddesinde yer alan istisna hükmü hariç olmak üzere, ancak ve ancak çok istisnai hallerde makul görülebilir. Kurulumuz tarafından akaryakıt sektöründeki dikey anlaşmalara bireysel muafiyet verilebilmesinin şartları 25.02.2010 tarih ve 10-19/229-87 sayılı Delta ve 18.03.2010 tarih ve 10-24/338-122 sayılı Total kararlarıyla belirlenmiş, söz konusu kararlardan sonraki tarihli muhtelif kararlarda da, anılan kararlar emsal alınmak suretiyle, benzer nitelikteki anlaşmalara bireysel muafiyet tanınmıştır. Anılan kararlarda; dikey anlaşmaların, daha önce üzerinde hiçbir gerçek ve/veya tüzel kişi tarafından akaryakıt bayilik faaliyeti yapılmamış arsalar/araziler üzerinde kurulmuş yeni akaryakıt istasyonlarına ilişkin olmaları ve akaryakıt istasyonlarına özgü yatırımların dağıtıcı tarafından üstleniliyor olması dikkate alınarak, bayilerin beşinci yılın sonunda, dağıtım firması tarafından üstlenilen ilişkiye özgü yatırımın varsa kalan süreye tekabül eden bedelini ödeyerek anlaşmaları sona erdirebilmeleri konusunda tarafların anlaşmaları koşuluyla, 10 yıla kadar muafiyet tanınmasına karar verilmiştir.
- (23) Dosyada yer alan ve BP tarafından verilen bilgiye göre, taraflar arasındaki 2007 yılında yapılan dikey anlaşma doğrultusunda daha önce üzerinde istasyonlu bayilik faaliyeti yürütülmemiş gayrimenkul üzerinde akaryakıt istasyonu inşaatı, gerekli ekipmanın alınması ve bayilik faaliyetinin geliştirilmesi amacıyla taraflar arasındaki protokol doğrultusunda KIZILYAR'a toplam (.....) ABD Doları tutarında "peşin satış geliştirme teşvik primi" ödemesi yapıldığı anlaşılmaktadır.
- (24) Bu bakımdan mevcut durumda ilgili dikey anlaşmanın, Kurulumuzun bahse konu kararlarında akaryakıt sektöründeki uzun süreli bir dikey anlaşmanın 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin (a) ve (b) bentlerinde belirtilen şartları sağlamış sayılabilmesi için gereken kıstaslar olarak ortaya koymuş olduğu, *"daha önce üzerinde hiçbir gerçek ve/veya tüzel kişi tarafından akaryakıt bayilik faaliyeti yapılmamış arsalar/araziler üzerinde kurulmuş yeni akaryakıt istasyonuna ilişkin olma"* ve *"istasyona özgü yatırımların dağıtıcı tarafından üstlenilmiş olması"* kıstaslarını sağladığı, dolayısıyla Kurulumuzun ilgili kararlarında ortaya konulan yararları sağlamaya dönük bir anlaşma olduğu görülmektedir. BP tarafından üstlenilen yükümlülüklerin yerine getirilmesine karşın, istasyon inşasının fiilen tamamlanmamış olması da, bu değerlendirmeyi değiştirmeyecektir.
- (25) Bununla birlikte bahse konu anlaşmanın ilk beş yıllık uygulama süresinin geçmiş olması ve mevcut durumda malik KOP-PET'in ilgili taşınmaz üzerinde bayilik faaliyeti yürütmemesi dikkate alındığında, yine Kurulun akaryakıt sektöründeki uzun süreli bir dikey anlaşmanın Kanun'un 5. maddesinin (c) ve (d) bentlerinde belirtilen şartları sağlamış sayılabilmesi için gereken kıstaslar olarak ortaya koymuş olduğu, *"bayinin 5. yılın sonunda, dağıtım firması tarafından üstlenilen ilişkiye özgü yatırımın varsa kalan süreye tekabül eden bedelini ödeyerek anlaşmayı sona erdirebilmesi konusunda tarafların anlaşmaları"* şeklindeki koşulun, somut olay bakımından aynen uygulanabilir nitelikte olmadığı değerlendirilmektedir.
- (26) Ancak başta ilgili dikey anlaşmanın ilk beş yıllık uygulama süresinin sona ermesi ve KIZILYAR ile bağlantılı malik olması hasebiyle dikey anlaşmaya taraf olan KOP-PET'in

12-59/1560-561

hâlihazırda ilgili taşınmaz üzerinde bayilik faaliyeti yürütmüyor olması ve somut olayın kendine özgü koşulları dikkate alındığında; KOP-PET'e BP tarafından üstlenilen ilişkiye özgü yatırımın varsa kalan süreye tekabül eden kısmını ödemek suretiyle anlaşmayı sona erdirmeye imkânı tanınması şartıyla, ilgili anlaşmaya 13.07.2007 tarihinden itibaren 10 yıl süreyle bireysel muafiyet tanınabileceği kanaatine varılmıştır.

J. SONUÇ

(27) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre;

1- Antalya Kop-Pet Petrol Ür. İnş. Taah. Dekorasyon Turz. San. Tic. Yat. İşletmeleri ve İhracat Ltd. Şti., Kızılyar Petrol Ürünleri Taşımacılık İnş. Taah. Emlak Otomotiv Turz. Tic. Ltd. Şti. ve BP Petrolleri A.Ş. arasındaki muhtelif sözleşmelerle kurulan dikey ilişkinin 2002/2 sayılı Tebliğ'in 5(a) maddesinde düzenlenen istisna hükmünden yararlanamadığına,

2- Söz konusu dikey anlaşmanın 13.07.2012 tarihine kadar 2002/2 sayılı Tebliğ ile tanınan grup muafiyetinden yararlandığına,

3- Bununla birlikte, ilgili dikey anlaşmanın daha önce üzerinde akaryakıt bayilik faaliyeti yürütülmemiş gayrimenkul üzerinde yeni bir istasyon kurulmasına ilişkin olması, istasyona özgü yatırım maliyetinin BP Petrolleri A.Ş. tarafından karşılanması nedeniyle ve somut olayın özellikleri dikkate alınarak, Kop-Pet Petrol Ür. İnş. Taah. Dekorasyon Turz. San. Tic. Yat. İşletmeleri ve İhracat Ltd. Şti.'ye BP Petrolleri A.Ş. tarafından üstlenilen ilişkiye özgü yatırımın varsa kalan süreye tekabül eden kısmını ödemek suretiyle anlaşmayı sona erdirmeye imkânı tanınması şartıyla, ilgili dikey anlaşmaya 13.07.2007 tarihinden itibaren 10 yıl süreyle bireysel muafiyet tanınmasına

OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.